

ΕΝΝΟΜΗ ΤΑΞΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Λέκτορας Α. Μεταξάς

Περιγραφή του μαθήματος

Κύρια στόχευση του μαθήματος είναι όχι μόνο η παροχή «τεχνικής» γνώσης όσον αφορά το περιεχόμενο επιμέρους ρυθμίσεων του ενωσιακού δικαίου, αλλά και η διερεύνηση των επιστημολογικών του διασυνδέσεων με όμορους επιστημονικούς κλάδους. Αυτή η μεθοδολογική στόχευση επιχειρείται συν τοις άλλοις μέσω της προσπάθειας ανάδειξης της δογματικής συνάρθρωσης των βασικών αρχών του δικαίου της Ε.Ε. μεταξύ τους αλλά και με τις δομές των εθνικών εννόμων τάξεων: Συστημικές διεισδύσεις, επικαλύψεις, αλληλεπιδράσεις του «νομικού» με το «πολιτικό» στοιχείο καθίστανται έτσι πιο διακριτές. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη στοιχειοθέτηση αυτής της συνάρθρωσης με αναλυτικές αναφορές σε διαφόρους τομείς του ευρωπαϊκού συνταγματικού, αλλά και του ουσιαστικού ενωσιακού δικαίου και πιο συγκεκριμένα στο ευρωπαϊκό δίκαιο ανταγωνισμού, στο ευρωπαϊκό δίκαιο κρατικών ενισχύσεων αλλά και σε επιμέρους επίκαιρους τομείς ρύθμισης κομβικών αγορών (λ.χ. τη ρύθμιση της ενεργειακής αγοράς) με βάση το δίκαιο της Ε.Ε.

Περίγραμμα εισηγήσεων

I. Μέθοδος και βασικοί άξονες κανονιστικής θεμελίωσης του Ενωσιακού Δικαίου

II. Ιστορικά στάδια της συνταγματοποίησης της ευρωπαϊκής ενοποίησης

III. Ενωσιακό Δίκαιο και Εθνικό Δίκαιο

1. Αρχή αμέσου εφαρμογής

α. Πρωτογενές ενωσιακό δίκαιο

β. Δευτερογενές/παράγωγο ενωσιακό δίκαιο

2. Αρχή της εθνικής διαδικαστικής αυτονομίας των κρατών μελών

3. Αστική ευθύνη των κρατών μελών για παραβιάσεις του ενωσιακού δικαίου

α. Φάσεις θεμελίωσης της αρχής

β. Παραβιάσεις οργάνων της νομοθετικής, εκτελεστικής και δικαστικής εξουσίας – Ανάλυση της συναφούς νομολογίας του Δικαστηρίου της Ε.Ε.

4. Αρχή της υπεροχής

α. Περιεχόμενο της αρχής

β. Ο διάλογος των εθνικών συνταγματικών δικαστηρίων με το ΔΕΕ

IV. Ενωσιακό Δίκαιο και Οικονομία: Ενδεικτικές Εισαγωγικές Αναφορές

1. Περιορισμοί της ιδιωτικής οικονομικής δράσης (άρ. 101-102 ΣΛΕΕ)
  - α. Αντι-ανταγωνιστικές συμφωνίες μεταξύ των επιχειρήσεων (καρτέλ)
  - β. Έλεγχος των συγκεντρώσεων
  - γ. Κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης

2. Περιορισμοί της οικονομικής δράσης των κρατών μελών (άρ. 107-109 ΣΛΕΕ)
  - α. Η βασική απαγόρευση των κρατικών ενισχύσεων και οι εξαιρέσεις της: Εννοιολογική οριοθέτηση της κρατικής ενίσχυσης
  - β. Η διαδικασία ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων

V. Βασικές αρχές του ενωσιακού συστήματος δικαστικής προστασίας

1. Αρμοδιότητες και βασικά χαρακτηριστικά του Δικαστηρίου της Ε.Ε.
2. Σημασία του ΔΕΕ για την προώθηση της ενοποιητικής διαδικασίας
3. Συνεργασία με τα εθνικά δικαστήρια
4. Μέθοδοι ερμηνευτικής προσέγγισης του ενωσιακού δικαίου
5. Μορφές δικαστικής προστασίας
  - α. Προσφυγή λόγω παραβάσεως
  - β. Προσφυγή λόγω ακυρώσεως
  - γ. Προσφυγή λόγω παραλείψεως
  - δ. Προδικαστική παραπομπή

Βασική βιβλιογραφία μαθήματος

- Chalmers, D., Davies, G. and Monti, G. (2010), *European Union Law*, 2nd edition, Cambridge: Cambridge University Press.
- Riesenhuber, K. (Hrsg.) (2010), *Europäische Methodenlehre, Handbuch für Ausbildung und Praxis*, 2. Auflage, Berlin: De Gruyter.
- Καλαβρός, Γ. και Γεωργόπουλος, Θ. (2010), *Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Τόμοι Ι και ΙΙ, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Μεταξάς, Α. (2004), *Θέματα Ευρωπαϊκού Δικαίου: Νομολογία του ΔΕΚ – Κριτική Προσέγγιση: Κρατικές Ενισχύσεις – Τηλεπικοινωνίες – Δημόσιες συμβάσεις – Κοινωνικό Δικονομικό Δίκαιο*, Αθήνα-Κομοτηνή: Αντ. Ν. Σάκκουλας.
- Μεταξάς, Α. (2005), *Ευθύνη κράτους μέλους για παραβάσεις του κοινοτικού δικαίου από αποφάσεις των ανώτατων εθνικών δικαστηρίων*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Κύρια στόχευση του μαθήματος είναι η συγκρότηση μιας κριτικής κατανόησης για το βαθμό αλλά και τις τυπολογίες διείσδυσης του κανονιστικού συστήματος του Δικαίου της Ε.Ε. στη ρύθμιση πτυχών της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής ζωής στα κράτη μέλη της Ε.Ε.